

1. Žalobkyně se domáhá po žalované vydání starožitného brilantového náhrdelníku, jež v žalobě blíže identifikovala. V žalobě uvedla, že náhrdelník půjčila žalované, aby se jím mohla přizdobit na prestižním hasičském bálu. Žalovaná měla náhrdelník vrátit druhý den po této akci, avšak neučinila tak a dodnes odmítá náhrdelník vrátit. Žalobkyně přikládá náhrdelníku velkou hodnotu, a to jak osobní (šlo o dar, který ke svým osmnáctým narozeninám obdržela před více než půl stoletím od své – dnes již zesnulé – prababičky), tak i majetkovou (cca 150 000 Kč).

Žalovaná navrhlá zamítnutí žaloby, neboť má za to, že žalobkyně nespĺňuje dva základní předpoklady úspěšnosti tzv. vlastnické žaloby:

- Prvním z nich je průkaz vlastnického práva k náhrdelníku; dle žalované však žalobkyně nemůže být vlastnící, neboť vlastnící nebyla ani její prababička, která náhrdelník u sebe měla pouze jako správkyňe majetku své osiřelé neteře, avšak po skončení správy jej nikdy nevrátila.
- Druhým předpokladem je povinnost žalobkyně prokázat, že žalovaná věc ke dni rozhodování soudu stále zadržuje. Žalovaná však již náhrdelník u sebe nemá; tvrdí, že jej nad ránem, když hasičský bál končil, předala jakémusi muži, který tvrdil, že se s žalobkyní zná a že jí náhrdelník předá. Jméno muže si však nepamatuje a ani jej není schopna popsat. V každém případě však má za to, že není její povinností prokazovat, že již náhrdelník u sebe nemá (ostatně podle negativní teorie důkazní nelze negativa dokazovat), ale že by žalobkyně měla prokázat, že jí náhrdelník neoprávněně zadržuje.

Zvažte:

- Jaké skutečnosti v popsaném příkladu musí prokazovat žalobkyně a jaké žalovaná?
- Musí zejména žalobkyně prokazovat, že
 - je vlastnící náhrdelníku?
 - nabyla náhrdelník od prababičky darem?
 - žalovaná náhrdelník stále zadržuje?
 - žalovaná od ní náhrdelník převzala?

2. Žalobkyně se domáhá vydání rozhodnutí, kterým má být určeno, že v žalobě blíže identifikovaný pozemek je ve společném jmění náležejícího jí a jejímu manželovi, jenž v tomto řízení vystupuje jako žalovaný č. 1. Tvrdila, že žalovaný manžel nabyl pozemek na základě kupní smlouvy za trvání manželství, ovšem do katastru nemovitostí byl zapsán jako vlastník jen on sám. Následnou kupní smlouvou tento pozemek prodal žalovanému 2); žalobkyně se však dovolala relativní neplatnosti této kupní smlouvy, uzavřené mezi žalovaným 1) – tj. jejím manželem – a žalovaným 2), neboť k takovému právnímu jednání nedala souhlas. Oba žalovaní absenci souhlasu popřeli; žalovaný manžel tvrdil, že souhlas s kupní smlouvou mu udělila manželka ústně, druhý žalovaný dovozoval existenci konkludentního souhlasu. Zvažte, koho tíží důkazní břemeno ohledně existence nebo neexistence souhlasu. Musí manželka prokazovat, že souhlas nedala, nebo žalovaní mají prokazovat, že souhlas byl dán?

3. Žalobce se domáhá náhrady škody. Žalovaný uplatnil námitku promlčení, založenou na uplynutí desetileté objektivní promlčecí lhůty (§ 636 odst. 1 OZ). Žalobce sice uznává, že od vzniku škody uplynulo více jak deset let, avšak škoda byla způsobena úmyslně, takže se právo na její náhradu nemůže promlčet dříve, než za patnáct let. Zvažte, koho tíží důkazní břemeno ohledně skutečností uvedených v tomto příkladu.

4. Žalobce se domáhá náhrady újmy na zdraví, která mu byla způsobena při dopravní nehodě tak, že jej při chůzi podél vozovky srazil automobil. Žalobce tvrdí, že tento automobil nejen patřil žalovanému (jak je zřejmé ze znaleckého posouzení poškození na tomto automobilu), ale že jej řídil sám žalovaný. Tuto skutečnost podle žalobce může prokázat spolujezdec, který seděl na sedadle vedle žalovaného. Žalobce však jméno spolujezdce nezná, a nemůže je proto jako svědka označit. Vžijte se do role soudu a zvažte, jak byste za této situace postupovali.

5. Žalobce se domáhá po žalovaném vrácení půjčky. Tvrdí, že se s žalovaným dohodl na této půjčce v restauračním zařízení a dokazuje tuto skutečnost výslechem tří dalších svědků, kteří spolu s nimi seděli u stolu.

Žalovaný zpochybnil, že peníze, které od žalobce obdržel, byly půjčkou; podle něj se jednalo o darování. Svědectví zmíněných tří svědků považuje za nevěrohodná pro blízký poměr s žalobcem; existenci blízkého přátelského vztahu se mu také podařilo prokázat.

Posuďte rozložení důkazního břemene a zvažte, jak byste v dané situaci rozhodli.